

Indvandrere og efterkommere i foreninger er frivillige i samme grad som danskere

Færre med ikke-vestlige oprindelse end dansk oprindelse er medlem af en forening. Men ikke-vestlige indvandrere og efterkommere er i lige så høj grad frivillige i de foreninger, de er medlem af. Gode dansk-kundskaber er en af de faktorer, der fremmer det frivillige arbejde. Blandt ikke-vestlige indvandrere og efterkommere er mænd med hjemmeboende børn væsentligt mere frivillige i foreninger end kvinder i samme situation.

Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere er i mindre grad medlemmer af foreninger end etniske danskere. Men andelen af foreningsmedlemmer, der også udfører ulønnet frivilligt arbejde, er lige så stor: Både blandt etniske danskere og ikke-vestlige indvandrere og efterkommere er det omkring en tredjedel af foreningsmedlemmerne, der også er frivillige. Ser man på hele befolkningen, er andelen, der er frivillig i en forening, 28 pct. blandt etniske danskere og 18 pct. blandt ikke-vestlige indvandrere og efterkommere.

En statistisk analyse viser, at en række forhold øger sandsynligheden for, at ikke-vestlige indvandrere og efterkommere udfører frivilligt arbejde. Mænd er fx mere frivillige, hvis de har hjemmeboende børn. For kvinder er det omvendt, idet hjemmeboende børn sænker sandsynligheden for at være frivillig. Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere, der har store problemer med dansk, er i langt mindre grad frivillige. Og hvis alle eller næsten alle ens venner har indvandrerbaggrund, er sandsynligheden for at være frivillig i en forening også lavere.

Analysen bygger på Medborgerskabsundersøgelsen 2013 (se faktaboks).

Faktaboks: Medborgerskabsundersøgelsen

Medborgerskabsundersøgelsen er Ankestyrelsens årlige spørgeskemaundersøgelse blandt indvandrere, der har opholdt sig i Danmark i minimum 3 år, og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse på 18 år eller derover. Derudover indgår en sammenligningsgruppe af personer med dansk oprindelse i den samme aldersgruppe. I Medborgerskabsundersøgelsen er der blevet spurgt til en række forhold vedrørende dansk kundskaber, oplevet medborgerskab, ligebehandling og selvbestemmelse.

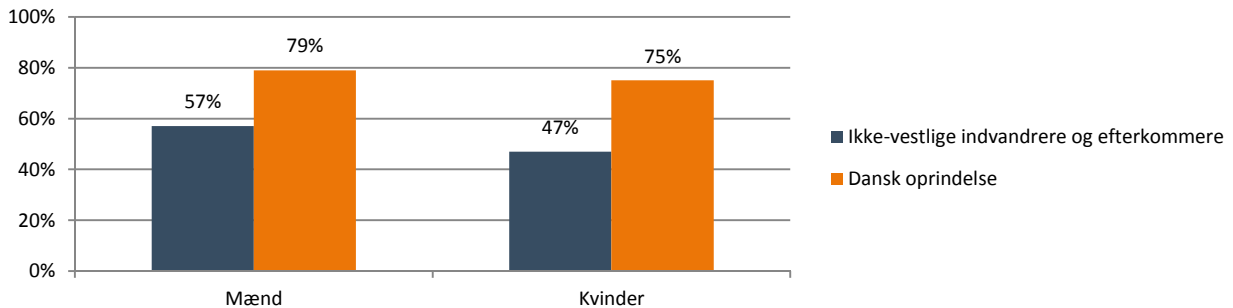
Medborgerskabsundersøgelsen 2013 er gennemført af Danmarks Statistik og omfatter 2.274 opnåede interview, heraf 1.638 blandt ikke-vestlige indvandrere og efterkommere. Det har været muligt at besvare online eller gennem telefoninterview på dansk, tyrkisk, urdu, arabisk, farsi, serbokroatisk, somali, vietnamesisk og engelsk. Til brug for analysen er Medborgerskabsundersøgelsen blevet koblet med registerdata fra Danmarks Statistik.

Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere er i mindre grad medlem af en forening

Færre ikke-vestlige indvandrere og efterkommere er medlem af en forening. Mens 79 pct. af mænd med dansk oprindelse er medlem af en forening, gælder det for 57 pct. blandt mænd med ikke-vestlig oprindel-

se. De tilsvarende tal for kvinder er henholdsvis 75 pct. og 47 pct.

Figur 1: "Er du medlem af en forening?" Andel, der svarer "Ja", 2013, pct.

Note 1: Spørgsmålsformulering: "Der findes mange foreninger i Danmark fx fagforeninger, idrætsforeninger, beboerforeninger, kulturelle og religiøse foreninger, forbrugerforeninger som Brugsen og FDM samt støtteforeninger som Røde Kors og Kræftens Bekæmpelse. Er du medlem af en forening?"

Note 2: Chi-test af forskel: Mænd: ***, Kvinder: ***

Note 3: Baseret på besvarelser fra 1.638 ikke-vestlige indvandrere og efterkommere og 636 personer med dansk oprindelse.

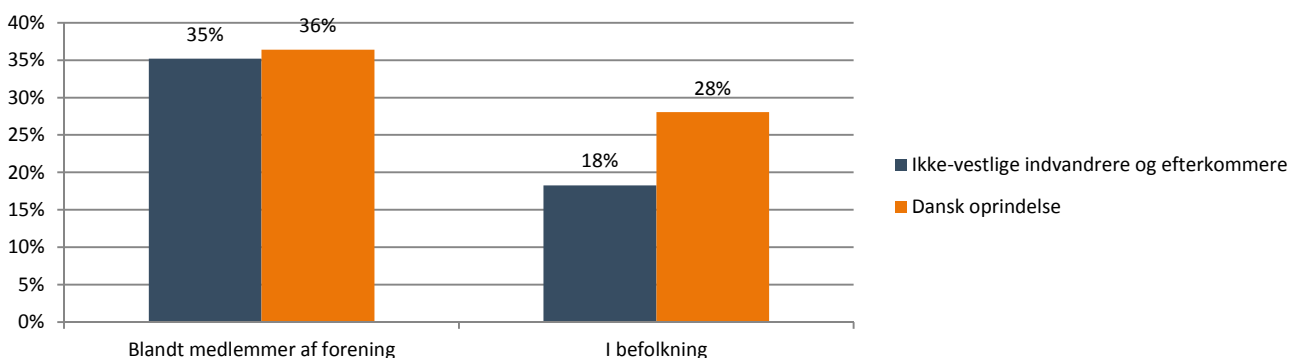
Kilde: Medborgerskabsundersøgelsen 2013.

Samme andel frivillige blandt foreningsmedlemmer

Figur 2 viser, at 35 pct. af de ikke-vestlige indvandrere og efterkommere inden for det seneste år har udført ulønnet frivilligt arbejde i en forening, de er medlem af. Den tilsvarende andel blandt personer med dansk oprindelse er 36 pct. Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere engagerer sig altså i frivilligt arbejde i samme grad som personer med dansk oprindelse, hvis de er medlem af en forening.

Billedet er anderledes, når man ser på den samlede befolkning, hvor 18 pct. blandt ikke-vestlige indvandrere og efterkommere og 28 pct. blandt personer med dansk oprindelse har udført frivilligt arbejde i en forening, de er medlem af, inden for det seneste år. Forskellen skyldes, at der samlet set er færre ikke-vestlige indvandrere og efterkommere, der er medlem af en forening.

Figur 2: "Har du inden for det seneste år udført ulønnet, frivilligt arbejde i en forening, du er medlem af?" Andel, der svarer "Ja", 2013, pct.

Note 1: Chi-test af forskel: Blandt medlemmer af forening: Ikke signifikant. I befolkning: ***

Note 2: Baseret på besvarelser fra 1.638 ikke-vestlige indvandrere og efterkommere og 636 personer med dansk oprindelse.

Note 3: Spørgsmålet er kun stillet til personer, der er medlem af en forening.

Kilde: Medborgerskabsundersøgelsen 2013.

Hvad forklarer frivillighed?

Der er gennemført en statistisk analyse for ikke-vestlige indvandrere og efterkommere for at belyse, hvilke forhold der isoleret set øger sandsynligheden for at være frivillig i en forening. Man ser her på, om eksempelvis dansk kundskaber påvirker sandsynligheden for at være frivillig, når man samtidig tager højde for betydningen af andre forhold, eksempelvis socioøkonomiske forhold. Vi ser dermed på, om dansk kundskaber i sig selv betyder noget, eller hvorvidt sammenhængen mellem dansk kundskaber og frivillighed kan forklares af andre bagvedliggende variable.

Inspireret af tilgangen i undersøgelsen Medborgerskab i Danmark (Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, 2011) medtages socioøkonomiske forhold (uddannelse, beskæftigelse, indkomst), dansk kundskaber, sociale netværk (andel venner med indvandrerbaggrund) samt oplysninger om herkomst, oprindelsesland, og hvorvidt man praktiserer sin religion. Modellen og data er uddybet i bilaget.

Hjemmeboende børn øger mænds sandsynlighed for at være frivillig

Modellen viser, at betydningen af at have hjemmeboende børn i familien er forskellig for mænd og kvinder for ikke-vestlige indvandrere og efterkommere. For mænd øger det at have hjemmeboende børn sandsynligheden for at være frivillig. For kvinder er sammenhængen omvendt, idet hjemmeboende børn sænker sandsynligheden for at være frivillig i en forening.

Kvinder med hjemmeboende børn er både mindre frivillige end kvinder uden hjemmeboende børn og væsentligt mindre frivillige end mænd med hjemmeboende børn. Dette kan ses i sammenhæng med, at der for mænd og kvinder uden hjemmeboende børn ikke er nogen kønsforskel i graden af frivilligt arbejde i foreninger.

Ved læsning af resultaterne skal man bide mærke i, at over 90 pct. af respondenterne, der har hjemmeboende børn, er indvandrere. Dele af den ovenstående tendens kan derfor også være en generationseffekt, idet efterkommerne typisk er yngre og i mindre grad har fået børn.

Lønmodtagere og personer under uddannelse er oftere frivillige

Modellen viser, at særligt lønmodtagere på mellem/højeste niveau samt topledere har en større sandsynlighed for at være frivillige sammenlignet med personer uden for arbejdsstyrken. Herudover viser analysen, at personer under uddannelse oftere er frivillige end personer, der ikke er under uddannelse.

Problemer med dansk er en hindring for frivilligt arbejde

Problemer med dansk har en selvstændig negativ betydning for sandsynligheden for at være frivillig. Personer, der har problemer med dansk, er således i mindre grad frivillige i foreninger end personer uden problemer med dansk – også, når der tages højde for de øvrige variable i modellen, eksempelvis socioøkonomiske forhold.

Resultatet ligger i forlængelse af tidligere undersøgelser af, hvad der forklarer foreningsmedlemskab.

Manglende dansk kundskaber kan afholde nogle indvandrere og efterkommere fra at deltage i foreningslivet. Effekten kan dog omvendt også være, at deltagelse i frivilligt arbejde kan styrke ens dansk kundskaber,

hvis det foregår på dansk. Det kan endeligt nævnes, at det hovedsageligt er indvandrere, der har nogle eller store problemer med dansk. Efterkommerne har i langt mindre grad problemer med dansk.

Ingen danske venner sænker sandsynligheden for at være frivillig i en forening

Sammensætningen af vennegruppen har selvstændig betydning, men dog kun for personer, der næsten udelukkende har venner med indvandrerbaggrund. Har alle eller næsten alle ens venner indvandrerbaggrund, er sandsynligheden for at være frivillig i en forening lavere, end hvis det er under, omkring eller over halvdelen af ens venner, der har indvandrerbaggrund. En blandet vennegruppe er dermed forbundet med en højere sandsynlighed for at være frivillig i foreningslivet sammenlignet med personer, der hovedsageligt har venner med indvandrerbaggrund.

Af øvrige resultater kan nævnes, at det at praktisere sin religion øger chancen for at være frivillig i en forening. Herudover ser man, at sandsynligheden for at være frivillig stiger med alderen op til omkring 50 år, hvorefter sandsynligheden falder.

Tabel 1 opsummerer resultaterne fra modellen. Tabellen skal læses således, at et "+" ud for en faktor indikerer, at denne øger sandsynligheden for at arbejde frivilligt, mens "÷" betyder, at faktoren sænker sandsynligheden, når der er kontrolleret for de øvrige variable i modellen. Står der hverken et "+" eller et "÷", kan faktoren ikke med statistisk sikkerhed påvises at hænge sammen med frivilligt arbejde i en forening. Den statistiske signifikans vises med stjerner.

Tabel 1: Sammenfatning af vigtigste resultater fra logistisk regressionsanalyse af frivilligt arbejde i forening for ikke-vestlige indvandrere og efterkommere

Variabel	Betydning	Signifikans
Baggrundsvariable		
Alder	+ indtil ca. 50 år, derefter ÷	*
Hjemmeboende børn ift. ikke at have hjemmeboende børn (for mænd)	+	**
Kvinde med hjemmeboende børn ift. mand med hjemmeboende børn	÷	***
Socioøkonomiske faktorer		
Erhvervskompetencegivende uddannelse		
Igangværende uddannelse	+	**
Lønmodtager på mellem-/højeste niveau og topledere ift. uden for arbejdsstyrken	+	***
Familiens ækvivalerede disponible indkomst		
Danskkundskaber		
Nogle eller store problemer med dansk ift. ingen problemer	÷	**
Sociale netværk		
Alle/næsten alle venner har indvandrerbaggrund ift. at under/omkring/over halvdelen af venner har indvandrerbaggrund	÷	***
Herkomst, oprindelsesland og religion		
Efterkommer vs. indvandrer		
Oprindelsesland (verdensdele)		
Praktiserer religion	+	***

Note 1: * p<0,05 (statistisk sikkerhed), ** p<0,01 (stor statistisk sikkerhed), *** p<0,001 (meget stor statistisk sikkerhed).

Note 2: Datagrundlaget består af 1.627 ikke-vestlige indvandrere og efterkommere.

Kilde: Medborgerskabsundersøgelsen 2013 og Danmarks Statistiks registre.

Som det fremgår af tabel 1, er der en række faktorer, der ikke har en selvstændig betydning.

Erhvervskompetencegivende uddannelse og familiens indkomst er ikke signifikante. I forhold til uddannelse kan det nævnes, at SFI finder, at en mellemlang og en lang videregående uddannelse øger sandsynligheden for at være frivillig blandt indvandrere (Udviklingen i frivilligt arbejde 2004-2012, SFI rapport 14:09). I denne analyse er uddannelse målt som erhvervskompetencegivende uddannelse eller ej, hvilket omfatter både erhvervsuddannelser og de videregående uddannelser, mens SFI sonderer mellem disse. Herudover adskiller analyserne sig på, hvilke øvrige variable der er inkluderet i modellen, hvorfor resultaterne ikke er direkte sammenlignelige.

Oprindelsesland er ikke signifikant. Her skal det dog fremhæves, at oprindelsesland indgår som verdensdele og ikke som enkeltlande pga. datagrundlagets størrelse, hvorfor eventuelle specifikke forhold for et givent land ikke kan indfanges.

Samtidig viser tabellen, at der ikke er en selvstændig betydning af at være efterkommer i forhold til at være indvandrer. Analyseret i en simpel krydstabel ser man også, at efterkommere og indvandrere er frivillige i foreninger i samme omfang. Her skal man dog huske på, at efterkommere er yngre end indvandrere. Analysen kan ikke udtale sig om, hvorvidt efterkommerne i fremtiden vil være mere eller mindre frivillige end indvandrerne.